

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ & ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ
Τμήμα Α΄

Πληρ: Τζένη Πολύζου
Τηλ. : 210 212 5503
E-mail: ax5u038@minagric.gr

Αθήνα, 26 Νοεμβρίου 2010
Αριθ. Πρ.308809

ΠΡΟΣ:

1. Γεν. Δ/νση Φυτ. Παραγωγής
2. Γεν. Δ/νση Ζωϊκής Παραγ.
3. Γεν. Δ/νση Γεωργ.
Εφαρμογών & Έρευνας
4. Γεν. Δ/νση Κτηνιατρικής
5. Γεν. Δ/νση Οικον. Υποστ.
6. Γεν.Δ/νση Διοικ.Υποστ.
7. ΟΠΕΚΕΠΕ, Γραφεία
Προέδρου & Αντιπροέδρων

ΚΟΙΝ.

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφεία Υφυπουργών
κ. Αποστολάκη,κ. Κουτσούκου
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα
κ. Γ. Κανελλόπουλου
4. Γραφείο Γεν. Γραμματέως
κας Γ. Μπαζώτη
5. Γρ. Ειδικού Γραμ. κ.Διβάρη
6. Τμήματα Δ.Α.Π.Τ.

Θέμα: Η ΚΑΠ μετά το 2013-Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική που ξεκίνησε το 2003 και ολοκληρώθηκε με τον «Έλεγχο Υγείας» (Health check-2009) πρόκειται να μεταρρυθμιστεί έως το 2013. Στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής η οποία δημοσιεύθηκε στις 18.11.2010 περιλαμβάνονται θέματα τα οποία είναι ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για την χώρα μας, με αλλαγές μείζονος σημασίας στις επιμέρους πολιτικές που εφαρμόσθηκαν τα τελευταία χρόνια.

Η ΚΑΠ αποτελεί την πιο ολοκληρωμένη από τις πολιτικές της Ε.Ε., έρχεται αντιμέτωπη σήμερα με ένα σύνολο προκλήσεων οι οποίες καλούν την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σε στρατηγικές επιλογές για το μακροπρόθεσμο

μέλλον της γεωργίας και των αγροτικών περιοχών και επιβεβαιώθηκε ότι συγκεντρώνει το ενδιαφέρον της κοινωνίας, όπως απέδειξε η δημόσια διαβούλευση που η Επιτροπή διοργάνωσε πρόσφατα.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προκειμένου να διαμορφώσει την ανακοίνωση προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και την Ευρωπαϊκή και Κοινωνική Επιτροπή κάλεσε όλους τους ενδιαφερόμενους πολίτες και οργανισμούς της ΕΕ σε δημόσιο διάλογο για το μέλλον της ΚΑΠ, τις αρχές και τους στόχους της.

Η συμμετοχή (5.700 εισηγήσεις) ξεπέρασε κάθε προσδοκία και **κατέδειξε ότι πάνω από το 90% των ευρωπαϊών πολιτών θεωρούν ότι η γεωργία είναι σημαντική για το μέλλον και ότι η ΚΑΠ πρέπει να παραμείνει μια ισχυρή κοινή πολιτική που θα οικοδομείται γύρω από τους δύο πυλώνες της** . Επίσης πάνω από το 90% των Ευρωπαίων επιθυμούν η γεωργία να τους παρέχει ασφαλή, υγιή και καλής ποιότητας τρόφιμα, να προστατεύει τα τοπία και να συμβάλλει στην ανάπτυξη της οικονομίας.

Σύμφωνα με την Ανακοίνωση, η μεταρρύθμιση της ΚΑΠ πρέπει να συνεχίσει να προωθεί τη μεγαλύτερη αναταγωνιστικότητα ,την αποδοτικότερη χρήση των πόρων των φορολογουμένων και να εφαρμόζει αποτελεσματικότερη δημόσια πολιτική σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων, το περιβάλλον,την αλλαγή του κλίματος και την κοινωνική και εδαφική ισορροπία.

Για να επιτευχθούν οι στόχοι αυτοί, η μελλοντική ΚΑΠ πρέπει να είναι πιο πράσινη και πιο δίκαια κατανομημένη όσον αφορά στον πρώτο πυλώνα και να εστιάζει περισσότερο στην αναταγωνιστικότητα, στην καινοτομία,στην αλλαγή του κλίματος και στο περιβάλλον όσον αφορά τον δεύτερο πυλώνα.

Οι κύριοι στόχοι της ΚΑΠ που καθορίζονται στη Συνθήκη της Ρώμης παραμένουν οι ίδιοι επί σειρά ετών, όμως η πορεία της μεταρρύθμισης από τις αρχές της δεκαετίας του '90 έχει οδηγήσει σε μία απολύτως νέα πολιτική δομή.

Οι προκλήσεις που εξετάζονται αφορούν στην παραγωγική ικανότητα της γεωργίας, στην αυξανόμενη ποικιλομορφία της γεωργίας και των αγροτικών περιοχών, στο περιβάλλον, στην ασφάλεια των τροφίμων, στην ποιότητα, στην ευημερία των ζώων και στην εδαφική ισορροπία. Τα εργαλεία για την επίτευξη των στόχων αυτών έχουν αλλάξει επίσης και δομούνται σήμερα στους δύο αλληλοσυμπληρούμενους πυλώνες με την εισαγωγή των άμεσων ετήσιων ενισχύσεων, τα διάφορα μέτρα αγοράς που αποτελούσαν στο παρελθόν τα κύρια όργανα της ΚΑΠ και τα πολυετή μέτρα αγροτικής ανάπτυξης που στοχεύουν στην προώθηση της ανταγωνιστικότητας, της βιώσιμης διαχείρισης των φυσικών πόρων και της ισορροπημένης ανάπτυξης των αγροτικών περιοχών.

Γιατί χρειαζόμαστε μια μεταρρύθμιση;

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική έχει εξελιχθεί αλλά οι περαιτέρω αλλαγές είναι απαραίτητες για να ανταποκριθούμε στις νέες αυτές προκλήσεις και ειδικότερα:

- Να αντιμετωπίσει τις αυξανόμενες ανησυχίες σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων σε Ευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.
- Να ενισχύσει τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων όπως το νερό, τη βιοποικιλότητα και το έδαφος,
- Να αντιμετωπίσει τόσο την αυξανόμενη πίεση στις συνθήκες της γεωργικής παραγωγής που προκαλούνται από τις τρέχουσες κλιματικές αλλαγές όσο και την ανάγκη για τους αγρότες να μειώσουν το μερίδιο ευθύνης τους στην αλλαγή του κλίματος,
- Να παραμείνει ανταγωνιστική σε έναν κόσμο που χαρακτηρίζεται από την αύξηση της παγκοσμιοποίησης, την αυξανόμενη αστάθεια των τιμών διατηρώντας τη αγροτική παραγωγή σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση,
- Να κάνει καλή χρήση της ποικιλομορφίας των αγροτικών δομών και των συστημάτων παραγωγής της ΕΕ, οι οποίες έχουν αυξηθεί μετά από τη διεύρυνση της ΕΕ, διατηρώντας τον κοινωνικό, περιφερειακό και δομικό της ρόλο,

- Να ενισχύσει την εδαφική και κοινωνική συνοχή των αγροτικών περιοχών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κυρίως μέσω της προώθησης της απασχόλησης,
- να καταστήσει την στήριξη της ΚΑΠ πιο δίκαιης και ισορροπημένης μεταξύ των κρατών μελών και των αγροτών και να απευθύνεται στους ενεργούς αγρότες.

Με την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, η ΚΑΠ θα συμβάλει επίσης στη στρατηγική της ΕΕ το 2020 μέσα από **την έξυπνη ανάπτυξη, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ανάπτυξη χωρίς αποκλεισμούς.**

Στόχοι της Μελλοντικής ΚΑΠ

Τρεις είναι οι στόχοι της μελλοντικής ΚΑΠ:

Η βιώσιμη παραγωγή προϊόντων για να συμβάλλει στις προσόδους των γεωργικών εκμεταλλεύσεων και να περιορίσει την μεταβλητότητά τους, να βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα του αγροτικού τομέα και να αντισταθμίσει τα προβλήματα παραγωγής στις περιοχές με ειδικά μειονεκτήματα προς αποφυγή της εγκατάλειψης.

Η βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων για να εγγραφεί βιώσιμες πρακτικές παραγωγής και να εξασφαλίσει περιβαλλοντικά δημόσια αγαθά, να ενθαρρύνει την πράσινη παραγωγή μέσω της καινοτομίας που απαιτεί νέες τεχνολογίες, νέα προϊόντα και νέες διαδικασίες παραγωγής και να ακολουθήσει τις ενέργειες μετριασμού αλλαγής κλίματος .

Η Ισορροπημένη περιφερειακή ανάπτυξη για να στηρίξει την αγροτική απασχόληση και διατήρηση της κοινωνικής δομής των αγροτικών περιοχών, να βελτιώσει την αγροτική οικονομία και να προωθήσει τη διαφοροποίηση για να επιτρέψει στους τοπικούς φορείς να απελευθερώσουν το δυναμικό τους, να καταστήσει δυνατή τη διαρθρωτική ποικιλομορφία στα συστήματα καλλιέργειας και να βελτιώσει τις συνθήκες στα μικρά αγροκτήματα ώστε να αναπτυχθούν οι τοπικές αγορές.

Προσανατολισμός της μεταρρύθμισης

Το μελλοντικό σχέδιο πρέπει να βασίζεται στη δομή των δύο Πυλώνων, όπως η συντριπτική άποψη εκφράστηκε στη δημόσια συζήτηση και η οποία σαφώς ευνοείται από το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Στο σύστημα των άμεσων πληρωμών πρέπει να γίνουν οι απαραίτητες προσαρμογές σχετικά με την ανακατανομή, τον επανασχεδιασμό και την καλύτερη στοχοθέτηση της στήριξης με μεταβατική περίοδο προσαρμογής. Τα κριτήρια της ανακατανομής πρέπει να είναι και οικονομικά και περιβαλλοντικά. **Ένα πιθανό σενάριο θα μπορούσε να είναι ένα σύστημα που περιορίζει τα κέρδη ή τις απώλειες κ-μ με την εγγύηση ότι όλοι οι αγρότες λαμβάνουν κατά μέσο όρο ένα ελάχιστο ποσοστό του μέσου κοινοτικού επιπέδου άμεσων πληρωμών.**

Το μέλλον των άμεσων ενισχύσεων θα μπορούσε να βασιστεί στις ακόλουθες αρχές όπως ήταν και η πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου:

Άμεσες ενισχύσεις

Το μέλλον των άμεσων ενισχύσεων θα μπορούσε να βασιστεί στις ακόλουθες αρχές όπως ήταν και η πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου:

- **Βασική εισοδηματική στήριξη** (δικαιώματα ενίσχυσης) μέσω της χορήγησης μιας βασικής αποσυνδεδεμένης άμεσης ενίσχυσης που θα παρέχει **ένα ομοιόμορφο επίπεδο υποχρεωτικής στήριξης** σε όλους τους αγρότες σε ένα κ-μ ή σε μία περιοχή, με υποχρεώσεις πολλαπλής συμμόρφωσης . **Θα τεθεί ανώτατο πλαφόν για τις μεγάλες εκμεταλλεύσεις.** Για την κατανομή των κονδυλίων στην πρόταση αυτή είναι μάλλον βέβαιο ότι θα μετρήσουν οι διαθέσιμες επιλέξιμες εκτάσεις της χώρας .**Συνεπώς προς εξοικονόμηση της μέγιστης ωφέλειας πρέπει να γίνει καταγραφή, υπολογισμός και τεκμηρίωση όλων**

των διαθέσιμων εκτάσεων που θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση υπολογισμού.

- **Βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της ΚΓΠ,** (πιο πράσινη ΚΑΠ) **μέσω υποχρεωτικής πρόσθετης περιβαλλοντικής ενίσχυσης** για μέτρα που εφαρμόζονται στο σύνολο της επικράτειας της ΕΕ. Αυτά θα μπορούσαν να λάβουν τη μορφή απλών, γενικευμένων, μη συμβατικών ετήσιων περιβαλλοντικών ενεργειών, **πέραν των βασικών κανόνων της πολλαπλής συμμόρφωσης όπως ο μόνιμος βοσκότοπος, η φυτοκάλυψη, η αμειψιοπορά και η αγρανάπαυση. Οι πρόσθετες ενισχύσεις, αν και δεν έχει διευκρινισθεί προς το παρόν, μάλλον θα αφορούν κοινές δράσεις και προϋποθέσεις για το σύνολο των κωρών.**
- **Προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης της γεωργίας στις περιοχές με ειδικά φυσικά μειονεκτήματα παρέχοντας μια πρόσθετη εισοδηματική στήριξη των αγροτών στις περιοχές αυτές, συμπληρωματικά προς τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης.**
- **Προκειμένου να ληφθούν υπόψη συγκεκριμένα προβλήματα σε ορισμένες περιοχές όπου οι ειδικοί τύποι γεωργίας θεωρούνται ιδιαίτερα σημαντικοί για την οικονομία ή την κοινωνία η εθελοντική συνδεδεμένη στήριξη, μπορεί να εξακολουθεί να χορηγείται,** εντός σαφώς καθορισμένων ορίων (από παρακρατήματα των άμεσων εισοδηματικών ενισχύσεων) επιλογή ανάλογη με το άρθρο 68.
- **Ένα απλό ειδικό καθεστώς στήριξης για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας** των μικρών γεωργικών εκμεταλλεύσεων των αγροτικών περιοχών θα μπορούσε να μειώσει τα προβλήματα και να ενισχύσει τη ζωτικότητα αυτών των αγροτικών περιοχών **με τη στήριξη των μικρών παραγωγών, διασφαλίζοντας ένα ελάχιστο επίπεδο των άμεσων πληρωμών.**

Μέτρα αγοράς

Από τη δημόσια συζήτηση για το μέλλον της ΚΑΠ προέκυψε ευρεία συναίνεση για τη διατήρηση του συνολικού προσανατολισμού της αγοράς

της ΚΓΠ, **διατηρώντας παράλληλα και τη γενική δομή των εργαλείων διαχείρισης της αγοράς.**

Η κρίση της αγοράς γαλακτοκομικών προϊόντων το 2009 υπογράμμισε το σημαντικό ρόλο που διαδραματίζουν οι υφιστάμενοι μηχανισμοί για τη στήριξη της αγοράς σε περιόδους κρίσης.

Ωστόσο, ορισμένες ειδικές προσαρμογές φαίνεται αναγκαίες, κυρίως στον εξορθολογισμό και την απλούστευση των μέσων που είναι σήμερα σε ισχύ, καθώς και στην εισαγωγή νέων στοιχείων πολιτικής όσον αφορά τη λειτουργία της τροφικής αλυσίδας.

Οι πιθανές προσαρμογές μπορεί να περιλαμβάνουν την παράταση της περιόδου παρέμβασης, τη χρήση των ρητρών διασφάλισης και την ιδιωτική αποθεματοποίηση άλλων προϊόντων, καθώς και άλλα μέτρα για την ενίσχυση της αποτελεσματικότητας και τη βελτίωση των ελέγχων.

Καταργούνται οι ποσοτώσεις γάλακτος από το 2015 όπως έχει αποφασισθεί.

Οι πολιτικές για την ποιότητα και την προώθηση θα απλουστευθούν και ενισχυθούν.

Αγροτική Ανάπτυξη

Η πολιτική για την αγροτική ανάπτυξη αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της ΚΑΠ και μέχρι σήμερα συμβάλλει στην ενίσχυση της βιωσιμότητας του γεωργικού τομέα της ΕΕ και των αγροτικών περιοχών οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά.

Υπάρχουν πολλοί που υποστηρίζουν ότι η πολιτική για την Αγροτική Ανάπτυξη πρέπει να συνεχίσει να ενσωματώνει πλήρως τους περιορισμούς της αλλαγής του περιβάλλοντος και του κλίματος και να **συμβάλει στην ανταγωνιστικότητα της γεωργίας, στην αειφόρο διαχείριση των**

φυσικών πόρων και στην ισορροπημένη περιφερειακή ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών σε όλη την ΕΕ.

Θα ενισχυθεί η συνοχή μεταξύ της αγροτικής ανάπτυξης και άλλων πολιτικών και ενδέχεται να προβλεφθεί κοινό πλαίσιο στρατηγικής για τα Ταμεία της ΕΕ(Περιφερειακό,Συνοχής ,Γεωργικό)

Όσον αφορά στην κατανομή της στήριξης για την αγροτική ανάπτυξη μεταξύ των κ-μ η χρήση αντικειμενικών κριτηρίων πρέπει να θεωρείται απαραίτητη .

Τρεις γενικότερες πολιτικές επιλογές (σενάρια) που περιλαμβάνουν τους κύριους προσανατολισμούς της δημόσιας συζήτησης παρουσιάζονται στην Ανακοίνωση ως ένδειξη πιθανών λύσεων οι οποίες πρέπει να αναλυθούν πριν ληφθούν οι τελικές αποφάσεις:

1. Ενισχυμένο status Quo: Η επιλογή αυτή βασίζεται στην καλή λειτουργία των διαφόρων μέτρων της ΚΑΠ και **επικεντρώνεται σε περιορισμένες βελτιώσεις όπως, μεγαλύτερη ισότητα στην κατανομή των άμεσων ενισχύσεων μεταξύ των κρατών μελών.**

Η επιλογή αυτή εξασφαλίζει συνοχή με την τρέχουσα ΚΑΠ και διευκολύνει τον μακροπρόθεσμο σχεδιασμό για τις επιχειρήσεις κατά μήκος της τροφικής αλυσίδας.

2. Περισσότερο ισορροπη, στοχευμένη και βιώσιμη στήριξη: Μια εναλλακτική πρόταση θα ήταν **να γίνουν σημαντικές αλλαγές πολιτικής με την ευκαιρία της μεταρρύθμισης, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι θα καταστεί πιο βιώσιμη και ότι θα υπάρξει ισορροπία μεταξύ των διαφόρων πολιτικών στόχων .** Αυτό μπορεί να γίνει μέσα από πιο στοχοθετημένα μέτρα που και θα ήταν περισσότερο κατανοητά στους πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η προσανατολισμός αυτός θα ήταν ο καταλληλότερος για την αντιμετώπιση των οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων.

Επιπλέον, θα γίνεται αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων του προϋπολογισμού λόγω της βελτίωσης των στόχων και μείωση του διοικητικού κόστους.

3. Κατάργηση των μέτρων ρύθμισης των αγορών και της εισοδηματικής στήριξης. Ριζικότερη μεταρρύθμιση με σταδιακή κατάργηση των σημερινών άμεσων ενισχύσεων και τα περισσότερων μέτρων αγοράς, που εστιάζει αποκλειστικά στο περιβάλλον και στην κλιματική αλλαγή.

Όμως αυτή η εναλλακτική λύση θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντική μείωση των επιπέδων παραγωγής, της προσόδου των γεωργικών εκμεταλλεύσεων καθώς και του αριθμού των γεωργών στους πλέον ευάλωτους τομείς και περιοχές, με εγκατάλειψη της γης και εντατικοποίηση της παραγωγής σε άλλες περιοχές, με σοβαρές δυνητικές περιβαλλοντικές και κοινωνικές συνέπειες.

Η επιλογή αυτή θα συνεπαγόταν επομένως ανισορροπία μεταξύ της οικονομικής, περιβαλλοντικής και κοινωνικής διάστασης της ΚΑΠ.

Συμπεράσματα

Στην ανακοίνωση δεν γίνεται καμία αναφορά για τον προϋπολογισμό της ΕΕ ο οποίος είναι καθοριστικός για το μέλλον της ΚΑΠ. Η τάση που επικρατεί και που έντονα ακούγεται είναι ότι οδηγούμαστε σε αναδιανομή και προσαρμογή προς το μέσο κοινοτικό όρο.

Τα σενάρια που περιλαμβάνονται στην Ανακοίνωση απαιτούν μεν μελέτη ώστε να καταλήξουμε σε συγκεκριμένες και τεκμηριωμένες προτάσεις όμως, πρωταρχική μας επιδίωξη είναι, η εξασφάλιση του του πλαφόν που ισχύει σήμερα.

Τα κριτήρια που μπορούμε να επιλέξουμε για να στηρίξουμε τις διεκδικήσεις μας είναι η αξία του γεωργικού εισοδήματος, η αξία της γεωργικής παραγωγής, η αξία της γεωργικής γης, η αγοραστική δύναμη και όχι τόσο η απασχόληση στον γεωργικό τομέα καθότι αντικειμενικά υπάρχει πρόβλημα μέτρησης και δεν υπάρχει πρακτικός τρόπος εφαρμογής(στοιχείο που δεν ελέγχεται εύκολα).

Για όλα αυτά τα θέματα και για να προχωρήσουμε σε αξιολόγηση τόσο των σεναρίων όσο και των επιμέρους προτάσεων που περιλαμβάνονται σε αυτά, πρέπει να αναμείνουμε τις διευκρινήσεις και αναλύσεις της Επιτροπής για να βαδίσουμε σε συγκεκριμένες κατευθύνσεις και να μην αποκλίνουμε των πραγματικών κατευθύνσεων και ερμηνειών.

Προς τούτο θα απαιτηθεί η συνεργασία με όλους τους εμπλεκόμενους ώστε να αξιολογήσουμε υπεύθυνα και αποτελεσματικά τα αναφερόμενα κριτήρια και να διαμορφώσουμε τις θέσεις μας προκειμένου να μεγιστοποιήσουμε τα οφέλη για τη χώρα μας στα τόσο σημαντικά θέματα.

Ο Διευθυντής

Παύλος Δ. Πέζαρος